

Werken aan praktijkgericht ondernemerschap

Leren van boeren

Onderwijscoaches hadden meer kunnen betekenen voor het onderwijs. Elf melkveehouders wilden twee jaar geleden werken aan versterking van het onderwijs. Een nieuw project moet nieuwe kansen bieden, of meer dan dat.

“Het onderwijs mag best meer op de praktijk gericht”, vertelt onderwijscoach Sierd Deinum. Hij wil niet klagen over het onderwijs: “De scholen doen hun best.” Maar hij vindt dat het beter kan. Als biologisch melkveehouder in Sondel (Gaasterland) dacht hij twee jaar geleden dat hij zou kunnen helpen het onderwijs aantrekkelijker te maken. “We zijn niet beter dan de

docenten in de school, maar we hebben een andere inbreng, een aanvullende waarde. We zijn in staat om het bedrijf als geheel te zien.” Het legt uit dat je als melkveehouder weet, dat wanneer je over bemesting praat, dat dat direct invloed heeft op het voer voor de dieren, op de kwaliteit van de melk en op de bedrijfsresultaten. “We leggen verbandingen.”

Jammer

Met dat idee meldde hij zich eind 2005, net als twintig andere melkveehouders uit het hele land, toen de CAH Dronten samen met de Melkveeacademie melkveehouders zocht die wilden werken aan de verbinding tussen onderwijs en de praktijk. De initiatiefnemers selecteerde elf melkveehouders, zorgden voor een training en begin 2006 startte het project. Deinum zou als onderwijscoach studenten en docenten begeleiden, studenten op zijn bedrijf ontvangen of als gastdocent functioneren. Dat heeft hij ook gedaan. Een paar keer zijn groepen leerlingen en hun docenten op zijn bedrijf ontvangen, vooral van mbo Dronten (Groenhorstcollege). Daarnaast heeft

In de praktijk bij melkveehouders op het bedrijf, valt veel te leren. Meer dan in het boekje staat. Onderwijscoaches willen daarom meer samenwerken met het onderwijs

Twee jaar onderwijscoaches

Begin 2006 startten elf melkveehouders na een korte training als onderwijscoach. Het idee was dat ze een verbinding zouden leggen tussen het onderwijs (aoc's en has'en) en de praktijk (melkveeacademie en eigen bedrijf). De coaches kunnen studenten op hun bedrijf ontvangen, gastcolleges geven, studenten begeleiden of samen met docenten reflecteren op het onderwijs. Een onderwijscoach is meer dan een gastdocent of iemand die leerlingen op zijn bedrijf ontvangt. Hij is in staat om te coachen, heeft zicht op de plaats van de activiteit in het curriculum, weet wat de leerlingen moeten leren.

Het initiatief kwam voort uit het Rigo-project 'Verbinden en Verdiepen', een project van CAH Dronten (2005-2007) en werd mede ondersteund door de Melkveeacademie. De coaches volgden maart 2006 een gerichte training op de CAH waarna ze aan de slag konden. De onderwijscoach maakt binnen de Melkveeacademie met een kennisbank deel uit van de Junior Melkveeacademie. Om de verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven te versterken, startte eind 2006 het netwerk 'Leven lang duurzaam praktijkgericht netwerk leren', waaraan zes van de elf onderwijscoaches deelnamen. Dit gebeurde binnen het WUR-programma 'Netwerken in de

Veehouderij', waarbij het het netwerk vanuit Wageningen UR werd begeleid. Daarnaast waren er docenten betrokken van CAH, het Groenhorst College en AOC Oost en een vertegenwoordiger van de Melkveeacademie. Doel van het netwerk was de rol van de onderwijscoaches professionaliseren en in te bedden in het onderwijs om het onderwijs op een hoger plan te brengen. Meer info op www.verantwoordeveehouderij.nl (netwerk 33 Levenlang duurzaam praktijkgericht netwerkleren) of op www.melkveeacademie.nl.

hij enkele studenten van de CAH in Dronten begeleid die een bedrijfseconomische verkenning moesten uitvoeren. Die studenten moesten een verbeterplan maken. Maar coachen van studenten die je eigen bedrijf onder de loep nemen is toch wel lastig, vindt hij: "Je bent overtuigd van je eigen bedrijfssysteem, misschien werkte het beter wanneer ik ze op een ander bedrijf had begeleid. Het werkt beter wanneer je afstand kunt nemen."

Een paar keer is hij ingeschakeld als gastdocent. Zoals op de CAH, dat ging over biologische melkveehouderij. Vanuit zijn eigen bedrijf wilde hij laten zien hoe je door biologisch te werken een goed bedrijfsresultaat kunt halen. "Studenten vonden het interessant. En omdat ik uit de praktijk kom, is het misschien geloofwaardiger dan wanneer een docent het vertelt." Hij heeft het werk als coach waardevol gevonden omdat hij daardoor een bredere kijk gekregen heeft op zijn eigen bedrijf. Maar er had veel meer gekund, vindt hij. "Jammer dat scholen er zo weinig gebruik van ons maakten."

Verbinding

Dat vindt ook Erik Hassink, docent aan de CAH en nauw betrokken bij het inzetten van de onderwijscoaches in het

onderwijs. "De coaches kunnen een deel van het werk van een docent overnemen, ze kunnen een waardevolle aanvulling zijn op het onderwijs. Maar de inbedding in het onderwijs is toch lastiger dan we dachten." Scholen ervaren de coaches soms als een bedreiging, zo blijkt uit de evaluatie van het netwerk 'Leven lang duurzaam praktijkgericht netwerk leren', dat de onderwijscoaches vanaf eind 2006 begeleidde (zie kader). Veel onderwijsinstellingen hebben al banden met ondernemers in de regio, en die willen ze behouden. Bovendien blijken lang niet alle docenten op de hoogte van het fenomeen onderwijscoach. Pionierende docenten zijn wel enthousiast en betrokken, maar het kost hen moeite collega's te overtuigen. Deinum denkt dat het bedreigend is voor docenten om te ontdekken dat de kennis van mensen uit de praktijk soms anders is

dan wat in het boekje staat. Hassink ziet dat het voor docenten soms ook lastig is om ruimte te maken. Het kost tijd om het werk van een onderwijscoach in te passen in het onderwijs. Dat betekent dat scholen er ruimte voor moeten maken in de organisatie. Ze moeten er in willen investeren.

Toch geeft Hassink niet op. Hij is ervan overtuigd dat de onderwijscoaches veel voor scholen kunnen betekenen. Hij wil

"We zijn niet beter dan docenten," vindt onderwijscoach en melkveehouder Sierd Deinum, "maar we hebben door onze ervaring een andere inbreng. We kunnen het geheel overzien"

onderwijscoaches meer koppelen aan een school zodat het minder ad hoc is. En hij wil het verbreden en aansluiten bij het programma voor ondernemer-

“Ik vind het onderwijs nogal eens naar binnen gericht. Scholen zijn er redelijk van overtuigd dat de kennis die ze aanbieden, de juiste kennis is”

schap van de Groene Kennis Coöperatie. Naast melkveehouderij wil hij zich ook richten op akkerbouw, glastuinbouw, intensieve veehouderij en andere ondernemers in de keten. Hij vertelt dat net

voor de kerstvakantie bekend is geworden dat een vervolgproject is goedgekeurd. Dat project – waarin verschillende onderwijsinstellingen zijn betrokken – legt een verbinding met andere projecten zoals de Schakelplaats, Ondernemerscoach en Leren met Toekomst. Het biedt niet alleen nieuwe kansen voor de onderwijscoaches, zo vindt hij, “het is zelfs meer dan dat. We willen praktijkgericht ondernemerschap verder uitbouwen.”

Sierd Deinum moet dit als muziek in de oren klinken. Dat er een vervolg komt, weet Sierd Deinum nog niet als ik hem spreek. Hij vindt de inbreng van mensen uit de praktijk heel belangrijk als het over ondernemerschap gaat. “Misschien chargeer ik, er zijn uitzonderingen,

maar ik vind het onderwijs nogal eens naar binnen gericht. Scholen zijn er redelijk van overtuigd dat de kennis die ze aanbieden, de juiste kennis is. Ondertussen verandert het agrarisch landschap. Het onderwijs moet daarin mee groeien, wij kunnen ze daar – als relatieve buitenstaanders – heel goed in helpen.” □